

Stressowa III Nitka

Autor tekstu: **Witold Stanisław Michałowski**

Do każdej konstrukcji budowlanej można mieć stosunek emocjonalny. Nawet jeśli się ma tylko 5 lat i wznosi się ją na nadmorskiej plaży przy pomocy wiaderka i łopatk. W 1974 miałem wprawdzie nieco więcej nadzorując roboty spawalnicze na II nitce rurociągu naftowego PRZYJAŹŃ, ale pamięć o wspaniałych spawaczach i inżynierach z Wielkiej Rury, zachowałem do dzisiaj. Porządkując ocalałe po uderzeniach parę lat temu piorunów kulistych redakcyjne archiwum, odnalazłem nieco wprawdzie nadpalony, ale czytelny raport opublikowany wówczas w Biuletynie Branżowym ZBWI.

Pierwszą nitkę jednego z najdłuższych wówczas na świecie rurociągów budowaną wspólnie z krajami zgrupowanymi w RWPG uruchomiono 7.11.1963 r.

Drugą nitkę rozpoczęto pod koniec 1969 r. a ukończono cztery lata później. Jej odcinek wschodni o długości 328 km wykonywała HYDROBUDOWA-6, a odcinek zachodni poznańska HYDROBUDOWA-7.

Po czterdziestu latach od oddania do eksploatacji I nitki, ogłoszono przetarg na budowę III nitki. W sierpniu 2002 r wygrało go konsorcjum PROCHEM-MEGAGAZ. Inwestorem który przeznaczył na ten cel około 800 milionów złotych było to samo co przed laty Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych PERN z Płocka zawiadujące rurociągami naftowymi o łącznej długości a 2500 km. Zamierzano w ten sposób uzyskać możliwość transportowania ze wschodu na zachód do 63 mln ton ropy rocznie.

Generalny Realizator Inwestycji przyjął na siebie opracowanie projektu, przygotowanie zaplecza i wykonawstwo robót. Zakupiono i wdzierżawiono niezbędny sprzęt w tym (dźwigi boczne) niezbędne do prawidłowego montażu, spawania oraz układki w wykopie pospawanego rurociągu, nowoczesne urządzenia do wykonywania spoin obwodowych metodą STT firmy Lincoln Electric, centrownik wewnętrzny, środki transportowe i dźwigi samojezdne, oraz giętarkę do wykonywania łuków „na zimno”, jak i niezbędne wyposażenie uzupełniające.

MEGAGAZ stał się w ten sposób jedną z firm najlepiej w kraju wyposażonych w nowoczesnych sprzęt do budowy rurociągów. Zatrudnił też inżynierów uważanych za najlepszych w Polsce najemników rurociągowego rzemiosła których nazwiska mówiły same za siebie. Pozostawiając lekturę Tygodnika WPROST zainteresowanym wątkami z serii przygód agentów007 jacy mają być rzekomo związani z tą firmą należy podkreślić, że nigdzie na świecie nie spotkałem sytuacji w której tam, gdzie powstają tranzytowe rurociągi ropy naftowej nie byłoby przedstawicieli „służb”.

Na budowie III nitki przyjęto najnowocześniejszą technologię wykonywania złączy doczołowych metodą STT II (Surfact Tension Transfer). Ta metoda została wdrożona z powodzeniem, po przeprowadzeniu serii wymaganych badań i przedstawieniu instrukcji spawania, zaakceptowana przez Inwestora oraz Urząd Dozoru Technicznego.

Uzyskiwano duże wydajności przy zachowaniu wysokiej jakości złączy co potwierdziły w 100% badania rentgenograficzne wykonane metodą centryczną. Praktycznie natychmiast po zakończeniu spawania z uwagi na to, że metoda STT II w połączeniu z spawaniem warstw wypełniających drutem samoosłonowym jest technologią niskowodorową. Prace spawalnicze i montażowe oraz wykopy liniowe i zasypka po ułożeniu rurociągu do wykopu, musiały być prowadzone z zachowaniem szczególnej staranności i przestrzegania wymogów bezpieczeństwa z uwagi na ulokowanie III nitki w odległości zaledwie 5 m do czynnych rurociągów ropy naftowej I lub II nitki. Na znacznych odcinkach, łącznie do 8 km, rurociąg III nitki ułożony został pomiędzy czynnymi rurociągami I i II nitki. Do początku marca br. wykonano jednakże bez ostatecznych prób odbiorowych 133 km części liniowej

W dniu 11 października 2005 Polska Agencja Prasowa podała, że PERN wypowiedział konsorcjum umowę, jako przyczynę podając fakt, że zgodnie z podpisanym kontraktem termin zakończenia robót minął 27 sierpnia.

Rzecznik prasowy inwestora zaś oświadczył:

Dalsze kontynuowanie umowy w żaden sposób nie gwarantowało zachowania jakichkolwiek przyjętych przez strony terminów realizacji budowy rurociągu, a przede wszystkim nie zapewniało utrzymania określonego poziomu kosztów. W działaniach Konsorcjum PERN „Przyjaźń” SA dostrzegali brak podstawowej dbałości o zabezpieczenie interesu Inwestora. Konsorcjum próbowało także

przerzucić na PERN „Przyjaźń” SA ciężar rosnących nieuzasadnionych kosztów realizacji inwestycji oraz odpowiedzialności za jej opóźnienie.

W tym samym mniej więcej czasie Polskie Stowarzyszenie Budowy Rurociągów skierowało do ówczesnego Prezesa Zarządu PERN Wojciecha Tabisia, pismo które warto zacytować:

Mamy zaszczyt oświadczyć, że od 7 lat sprawujemy merytoryczny patronat nad działalnością Stowarzyszenia JESTEŚMY W EUROPIE im. ks. Piotra Wawrzyniaka. Dlatego też ostatnio zwrócili się do nas wraz z Panią Posel Genowefą Wiśniowską przedstawiciele rolników z trasy budowy III nitki rurociągu PRZYJAŹŃ z prośbą o konsultacje w sprawach dotyczących wadliwego ich zdaniem formalno-prawnego przygotowania tej inwestycji. W związku z powyższym przed udzieleniem zainteresowanym ostatecznej odpowiedzi bylibyśmy zobowiązani za poinformowanie:

1) Czy jest Wam wiadomym, że pominięto w UMOWIE o udostępnienie gruntów informację, że odszkodowanie dla ich właścicieli będzie opodatkowane.

2) Dlaczego przy sporządzaniu ww. UMOWY nie przyjęto regulacji prawnych obowiązujących w UE do czego nasz kraj jest traktatowo zobowiązany. Dobrym przykładem w tym zakresie może być par. 10 UMOWY z właścicielami gruntów zawieranej przez GAZ DE FRANCE. Wzór takiej umowy znajduje się na str. 807 poradnika RUROCIĄGI DALEKIEGO ZASIĘGU (wyd. IV Fundacji Odysseum)

3) Czy jest możliwy udział rolników aportem rzeczowym w postaci zgody na komercyjne użytkowanie magistrali światłowodowej przebiegającej przez teren ich nieruchomości o parametrach niepotrzebnych do technicznej obsługi rurociągu naftowego.

4) Jak należy interpretować ostatni fragment par. 1 udostępnionej nam UMOWY, cyt. Ponadto oświadcza, że dobrowolnie przyjmuje na siebie obowiązek zaspokojenia ewentualnych roszczeń z tytułu wybudowania na powyższej nieruchomości rurociągu naftowego wraz z linią światłowodową i urządzeniami towarzyszącymi, dochodzonych przez osoby, które wykażą swoje prawa do nieruchomości (Pelen bełkot — przyp. red.)

Czy PERN wyraziłby zgodę na sporządzenie ANEKSÓW do umów z właścicielami gruntów przez które realizuje dwie inwestycje liniowe: tj. rurociąg naftowy i magistralę światłowodową w których zawarte będą korekty istniejących w nich nieprawidłowości

Odpowiedź nadeszła miesiąc później. Nosiła datę 22 listopada 2005 r. Stwierdzono w niej m.in.:

...umowy zawierane z właścicielami nieruchomości wprawdzie są zgodne z obowiązującymi w Polsce przepisami prawa także nie naruszają regulacji prawnych obowiązujących w UE, nie zawierają klauzul niedozwolonych (!!!), ale mogą być przedmiotem negocjacji i zmian. Projekty umów zostały przygotowane przez nas równoległe z przygotowaniem całej inwestycji, a więc jeszcze w 2002 r., kiedy jeszcze ustawodawca nie obciążył odszkodowań i wynagrodzeń za wnoszenie inwestycji na nieruchomościach, podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Jednakże rzeczony podatek nie jest ukrytym przez Inwestora dodatkowym obciążeniem właścicieli nieruchomości a podatkiem należnym na rzecz Skarbu Państwa wynikającym z powszechnie obowiązujących przepisów podatkowych. Jest zatem kwestią dyskusyjną, czy brak wzmianki o przedmiotowym obciążeniu podatkowym w umowach, dyskwalifikuje je z prawnego punktu widzenia, czy też nie. W naszej ocenie nie. Pragniemy podkreślić, że w trakcie prowadzonych z rolnikami negocjacji, informacja o istniejącym zobowiązaniu podatkowym nie jest w żaden sposób przez przedstawicieli Inwestora zatajana a rolnicy dobrowolnie podejmują decyzje o odmowie lub udzieleniu swojej zgody na udostępnienie Inwestorowi nieruchomości na warunkach określonych w przedstawionym przez Inwestora projekcie umowy lub po dokonaniu w niej wynegocjowanych zmian.

Okażmy miłosierdzie nie ujawniając nazwiska Pana, który jako Prokurent podpisał to horrendum. W żadnym wypadku nie powinien nigdy dać się zidentyfikować rolnikom ze wsi, którym fiskus odbiera blisko 1/3 i tak stosunkowo niewysokich odszkodowań. Tym bardziej, że cała Polska wie, że dzięki działalności między innymi i niżej podpisanego, od odszkodowań, jakie wypłaciła rolnikom spółka GAZPROMU, która zbudowała I nitkę Gazociągu Tranzytowego, podatków nie płacono. Korespondencje skierowano w kopii do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Federacji Stowarzyszeń Naukowo Technicznych NOT i postów Samoobrony, interweniujących w sprawie pokrzywdzonych rolników..

Czas przygotowania każdej inwestycji liniowej w dowolnym kraju, w którym co najmniej od tysiąca lat własność prywatna stanowi fundament cywilizacji, jest długi. Wobec braku regulacji prawnych podobnych do obowiązujących np. w Anglii jako PIPELINE ACT tj. Prawa Rurociągowego lub też jak kto woli Prawa Sieciowego, w Polsce jest to obecnie problem, który śmiało można porównać do rozwiązania kwadratury koła. Zdaniem ekspertów wyczerpanie drogi procesowej, która w tym przypadku przysługuje każdemu posiadaczowi nieruchomości przez którą zamierza się poprowadzić inwestycję liniową, może zająć nawet do 4,5 roku. Wielokrotnie pisaliśmy o tym

w RUROCIAGACH, których jednym z „ojców chrzestnych” 11 lat temu był Andrzej Bratkowski. Był minister budownictwa i v-minister infrastruktury

Prokuratura w Płocku zajmuje się już obu ostatnimi prezesami PERN m.in. za próby zastraszania i korumpowania telewizyjnych dziennikarzy usiłujących dociec prawdy jak to było z aranżowanymi rzekomo przetargami

Wróćmy jednak do III nitki rurociągu naftowego PRZYJAŹŃ.

Duże wątpliwości budzi sposób przygotowania tej inwestycji przez PERN. Firma istnieje przecież od paru dziesięcioleci, III nitka jest prowadzona w tym samym **right of way** co obie pozostałe. Ktoś tu zaniedbał spraw zupełnie elementarnych. Nie wiadomo również dlaczego zrezygnowano z obligatoryjnej już co najmniej od ćwierćwiecza na całym świecie tzw. próby stressowej, dlaczego próba wodna odcinka przechodzącego przez rzekę Bug odbyła się bez udziału przedstawiciela Urzędu Dozoru Technicznego a umowę z Burea Veritas podpisano z dużym opóźnieniem. I co było przyczyną, że ją utajniono.

Można stawiać najostrzejsze zarzuty zawodowej niekompetencji i braku kwalifikacji różnego szczebla niedawnym decydom, wśród których na szczególnie złą sławę zasłużył wspomniany Wojciech Tabiś. Pan ten przez przeszło rok swego urzędowania w PERN robił bardzo dużo, aby nie podejmować żadnej decyzji. Taktykę w tym zakresie miał znakomicie wypracowaną. Bezpośrednio wcześniej był dyrektorem departamentu bezpieczeństwa energetycznego w Ministerstwie Gospodarki, gdzie szczególnie się „zasłużył” jako odpowiedzialny za opracowanie dokumentu noszącego tytuł **Polityka energetyczna Polski do 2025 roku**. Zdaniem ekspertów kompromitującego, niestety rząd Millera przyjął go w dniu 4 stycznia 2005 r.

Można analizować bilanse, kontrakty, umowy, straty i zyski, Warto zadać sobie jednak pytanie: jaką rolę odgrywali w rozgrywanym obecnie żalonym scenariuszu wydarzeń z III nitką w tle przedstawiciele nadzoru właścicielskiego. Na pewno w małym palcu powinni mieć wiedzę w jaki sposób należy prawidłowo i skutecznie prowadzić rurociągową inwestycję. Dlatego ośmielam się postawić tezę, że to oni właśnie, niektórzy z nich, wykorzystując panujący w kraju bałagan legislacyjny pomogli zrealizować opracowany przez kogoś scenariusz. Wystarczyło tylko, że nie zabierali głosu i pozwalali na działanie urzędnikom uprawiającym radosną twórczość. W ten sposób skutecznie zablokowano możliwość ukończenia tej inwestycji w jakimś sensownym terminie, co umożliwiłoby Polsce znacząco poprawić swoją pozycję w grze o tranzytowy przesył nośników energii ze Wschodu na Zachód.

Budowa rurociągów to przede wszystkim rzemiosło. Trudne rzemiosło. Rosja pod rządami obecnego prezydenta coraz zdecydowaniej zaprzęga do strategii **art guvernandum** kontrolę nad magistralami rurociągowymi, którymi eksportuje gaz i ropę naftową wydobywaną na terytorium jej syberyjskiej kolonii i do niedawna zależnych państw Azji Środkowej. U wysokiej rangi dyplomaty z ambasady Ukrainy działalność spółek GOLDEN GATE i jej następczyni SARMATII, które przez ostatnich parę minionych lat zajmowały się żenująco bezskutecznie przedłużeniem rurociągu Odessa-Brody do Płocka i Gdańska jest jedną wielką kompromitacją. Przecież wystarczyło tylko przeciągnąć stosunkowo niewielkim kosztem rurę na północ przez Włodawę do Adamowa przy granicy z Białorusią i III nitka mogłaby się stać częścią magistrali po której będzie płynęła kaspijska ropa. Coraz głośniej ćwierkają jednak wróble, że Niemcy z Rosjanami szykują przez nasze terytorium nowy korytarz naftowy o średnicy 800 mm.

Ma być prawie równoległy do systemu rurociągów PRZYJAŹŃ.

Niewykluczone, że miejsce prezesa w firmie, która go zbuduje jest już zarezerwowane. Dla kogo? Należy sobie samemu odpowiedzieć.

Obecny Rząd RP ważnych zmian personalnych w PERN dokonał rzeczywiście w ostatniej chwili. Można mieć nadzieję, że nie za późno.

Witold Stanisław Michałowski

Pisarz, podróżnik, niezależny publicysta, inżynier pracujący przez wiele lat w Kanadzie przy budowie rurociągów, b. doradca Sejmowej Komisji Gospodarki, b. Pełnomocnik Ministra Ochrony Środowiska ZNiL ds. Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery Karpat Wschodnich; p.o. Prezes Polskiego Stowarzyszenia Budowniczych Rurociągów; członek Polskiego Komitetu FSNT NOT ds. Gospodarki

Energetycznej; Redaktor Naczelny Kwartalnika "Rurociągi". Globtrotter wyróżniony (wraz z P. Malczewskim) w "Kolosach 2000" za dotarcie do kraju Urianchajskiego w środkowej Azji i powtórzenie trasy wyprawy Ossendowskiego. Warto też odnotować, że W.S.M. w roku 1959 na Politechnice Warszawskiej założył Koło Stowarzyszenia Ateistów i Wolnomyślicieli. [Więcej informacji o autorze](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 13-03-2006 Ostatnia zmiana: 02-06-2013)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4644) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4644>)

Contents Copyright © 2000-2012 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2012 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.

Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl